

Д.ЛС "Искър"
снимка Йордан ДАМЯНОВ

Българска

ISSN 1312-7055

Издание
на Съюза
на лесовъдите
в България

ГОРА

Брой 4 (88), год. XVIII, октомври 2022 г., София 1303, ул. "Антим I" №17
www.bulgarian-foresters.org e-mail: bggora@abv.bg

Годишно общо събрание на Съюза на европейските лесовъди

Ерно Ярвинен – началник-отдел в Министерството на земеделието и горите на Финландия, изнеса доклад „Ролята на горския сектор за финландското общество“

работни групи към Европейската комисия, имащи отношение към формулиране и реализиране на съвременната горска политика в Европа; резултатите от дейността на Групата за диалог по въпросите на горското стопанство и корка; Експертната група по индустрия, базирана на продуктите от горите; Европейски горски процес „ForestEurope“; Горската комуникационна мрежа; Европейския конгрес по Горска педагогика и други.

В съответствие с възложените й задачи като вицепрезидентът на СЕЛ д-р инж. Анна Петракиева и зам.-председател на СЛБ представи два аспекта от работата на Президентството през изминалата година, а именно организация и провеждане на вътрешните работни срещи на СЕЛ, както и темите, свързани с комуникацията, връзките с обществеността и поддръжката на уеб-сайта на Съюза.

Участниците в общото събрание обсъдиха и приеха и Работния план на Съюза на европейските лесовъди за периода 2022 - 2023 година.

Делегатите единодушно подкрепиха и предложение на Френската горска организация - EFA-CGC, с което СЕЛ изразява солидарност с украинските лесовъди.

За края на август 2023 г. е предвидено да се състои следващото заседание на Управителния съвет на Съюза, което ще се проведе във Фарна, Швеция. Темата на съпътстващия събитие семинар ще бъде „Възможно ли е да бъде увеличено биоразнообразието в горите със стопански функции?“

В края на срещата Съюзът на българските лесовъди отправил покана към членовете следващият конгрес на Съюза на европейските лесовъди през 2025 г. да се проведе в България. Поканата бе приета радушно от всички присъстващи делегати.

За последния ден от програмата финландските домакини на срещата бяха подготвили по професионален начин разнообразна програма, която позволи на участниците да открият много повече за финландските горски практики и начина на комуникация с различни групи заинтересовани страни.

Д-р инж. Анна ПЕТРАКИЕВА
вицепрезидент на СЕЛ

XXIV-то годишно общо събрание на Съюза на европейските лесовъди (СЕЛ) се проведе през периода 8-12 юни в гр. Туусула, Финландия. Съюзът на лесовъдите в България е редовен член на СЕЛ от 1997 г. и активно участва във формулирането на политиката и осъществяването на неговата дейност. В срещата взеха участие представители на 12 професионални организации от 10 държави от Европа.

Годишната среща се проведе в две части - семинар на тема „Четири стълба на устойчивостта, с акцент върху икономическия и социален стълб“, и официално годишно заседание на СЕЛ.

Модератор на семинара беше Паси Путонен - професор от Университета в Хелзинки. Презентации бяха изнесени от водещи експерти в областта на горското стопанство – Петри Сарвамаа, евродепутат; Ерно Ярвинен, началник на отдел „Биоенергия и гори“ в Министерството на земеделието и горите; Кристина Вуопала, ръководител „Корпоративни отношения Метсахалитус“, и Каролина Ниemi, директор „Горски въпроси“ на Финландската федерация на горските индустрии. Принос към дискусиата дадоха и представителите на Полша, Франция и Турция.

След семинара делегатите имаха възможност да посетят Халтия, - финландския природен център в Национален парк „Нууксио“, където научиха повече за финландската природа.

В рамките на официалната годишна среща на Съюза на европейските лесовъди представителите на Президентството направиха отчет за своята работа през изминалата година.

Всеки един от членовете на Президентството представи различни аспекти от дейността на СЕЛ през отчетния период: участието на СЕЛ в официалните

Участници в годишната среща на СЕЛ на посещение в работен обект на фирмата „Метсагруп“

Инж. Стоян Тошев е новият изпълнителен директор на Изпълнителната агенция по горите

На стр. 4

Реализиран е вторият етап от проекта „Зелена класна стая“ на Витоша

На стр. 5

На гости на Природен парк „Българка“

На стр. 8

На Българската гора - с вдъхновение и любов

С нея, гората, сме свързани от най-ранно детство. Действието на първите приказки, които сме чули, се развива в гората, а главните герои са населяващите я животни. По-късно от букварите и читанките научаваме за хайдушките подвизи, за походите и битките на народните герои и за майката гора, която ги закриля.

Чудно красива е гората, когато дърветата започват своя живот и нежните млади листа тихо шумят от топлия полъх на пролетния вятър. Дъхът на горски цветя се носи из въздуха и дори паяжините са красиви със своите сребристи нишки. А птиците, тези сисери на гората, кръжат весело и разнасят трелите, поздравяващи пролетта и живота.

Красива и примамлива е гората в горещи летни дни. Кой не е търсил отмора от жегата край бързивите горски поточета, бистрите и студени извори? Кой не е вкусвал от ароматните горски ягоди, къпини и малини?

Уникална е гората през златната есен с разноцветната си дреха.

Неповторима красота се крие и в смълчаната белота на зимния лес, когато всичко е замряло под снежната покривка, а в затоплената под нея земя набъбват семената, които ще дадат нови дървета, цветя и треви с пукващата се пролет.

Гората не е прост сбор от дървета, храсти, треви, цветя, птици и животни, а огромна, разнообразна, вечноменяща се система от живи организми, намиращи се в сложна връзка и взаимодействие. Наблюдавайки живота на гората, виждаме как от жълда се ражда нежното пониче на дъба, което става фиданка, гуши се като дете край вековните си родители, братя и сестри, как постепенно надига глава и предрява своето право на съществуване и самостоятелност. В своето първично съществуване гората сама е регулирала сложните взаимоотношения между съставлящите я дървета, храсти и други организми. На сегашния етап от развитието на човечеството, което се нуждае от природни суровини, се налага да регулираме и направляваме нейния състав и растеж. Но за това е необходимо добре да се познават законите на гората, особеностите на съставлящите я компоненти и тук своя дан дават специалистите от горите, чиято главна цел винаги е била запазването и обогатяването на българската гора.

Лесовъдското съсловие със своя самоотвержен труд през годините на различни превратности и преходни периоди е успяло да запази и умножи Българската гора. И обществото ни трябва да знае това и най-после да отдаде заслуженото признание на онези знайни и незнайни труженици, отдали знания и сили за горите на страната ни.

Мнение

Причините за наводненията след стихията в Карловско

След катастрофалните наводнения в Карловско през септември към колегията бяха отправени много обвинения за състоянието на горите в района. Обсъждаха се и водопреносните съоръжения, инфраструктурата, релефът и количествата паднали валежи. Прехвърлянето на взаимни обвинения и нападки обаче не може да реши проблема със стихийното бедствие, за което не сме подготвени.

Ролята на горите

Известно е, че дървесната и храстовата растителност със своите корони задържа част от падналите количества валежи. Според проф. Иван Раев короните на дърветата задържат средно интензивен валеж до 30 минути. След спирането му водата, останала по листата и клоните, продължава да се стича и затова казваме, че в гората „вали два пъти“. Количеството на задържаната вода е различно при двете основни групи гори - иглолистните задържат 95 % от падналия валеж през първия половин час, а широколистните - около 60-70 %. Това е първата преграда, която стихията трябва да преодолее. Короните на дърветата са причина дъждовните капки да не падат твърде силно, а да се стичат по клоните и централния ствол. При тези условия дори много силни валежи отиват в почвата с по-ниска скорост, равномерно разпределени върху по-голяма площ.

Втората преграда е мъртвата горска настилка, която се формира под склопа на гората и се натрупва в резултат на опадането на листа и изсъхнали клони. Образно казано, тази настилка е естествена гъба, която до определен момент поема валежа и го предава на почвата. Тук водните капки срещат третия буфер - почвата. В горите като правило под склопа на дърветата почвите са рохки. Колкото по-рохка е почвата и колкото повече хумус съдържа, толкова повече вода поема. При продължителни валежи и този буфер се запълва и се достига точката, известна като „пределна полска влагемост“. Тогава естественият водоём прелива и започват да текат кални потоци, отнасяйки така ценния хумусен хоризонт, от който се хранят растенията.

Или казано накратко - гората е естествен резервоар, който поема и съхранява невероятно количество вода и храни дърветата през критичните месеци без валежи. Този резервоар обаче има капацитет.

Влиянието на земеделските земи

Там, където няма гора, процесът на акумулиране на вода протича в незабележими размери.

Капацитетът на полския резервоар е незначителен спрямо този, формиран в горска среда. В тези територии се формират основните повърхностни водни количества и то с относително висока скорост. При силни валежи порите на откритите почви се запълват бързо и естественият водоём прелива. Този момент се забравя, а той е основен при формирането на водните потоци. Без да познавам добре района, предполагам, че делът на тези открити земи при формиране на водният отток тук е значителен. Само едно действие като неправилната посока на оран - направа на браздите по наклона на терена, а не по хоризонтала, може да доведе до значително увеличаване на кинетичната енергия на водата. А много често тези почви са уплътнени или оставени без обработка. Откритите площи, особено там, където почвите са уплътнени, не акумулират вода, а тя се стича по повърхността и отнася фините частици хумус. Затова тези потоци са мътни.

За да престане гората да изпълнява защитната си роля срещу обилни валежи, трябва да се е премахнала дървесната растителност, няма мъртвата горска настилка и почвата е уплътнена. Мъртвата горска настилка може да се разруши две години след премахването на растителността. В този период тя ще бъде преработена от милиардите бактерии и гъби и цялата „природна гъба“ ще бъде разрушена.

Обществото много и с право е чувствително към състоянието на българската гора. Но все пак има редица контролни държавни и неправителствени организации, които непрекъснато извършват мониторинг и проверки на състоянието на горите. Не ми е известно обаче в нашата страна да съществува организация, която да следи ерозионните процеси в откритите площи и обработваемите земи, начина на почвообработката, състоянието на овощните насаждения по отношение на запазване на почвите. Закриването на структурата „Мелиорации и борба с ерозията“ - организация, натоварена да подпомага борбата с почвената ерозия, е част от проблема.

Значението на инженерните съоръжения

След като се формират водни течения, човекът се е научил да изгражда инженерни съоръжения, които да намаляват скоростта на водните потоци. Именно скоростта на водното течение заедно с количеството вода са определящи за разрушителната сила на водата. Спирането на нейното стихийно движение започва с изграждането на техникo-укрепителните съоръ-

жения като плетчета, каменни прагове и баражи. В момента това е забравена от държавата дейност и ние, лесовъдите, не сме достатъчно настоятелни да заявим пред обществото и управляващите, че релефът на България и структурата на водосборите са такива, че без изграждането на тези съоръжения опасността от наводнения е потенциална. Забравена е и поддръжката на хилядите построени баражи, които при прииждане на пороите са подложени на невероятни натоварвания, а състоянието на някои от тях е критично.

Почистването на коритата на реките

Масова е практиката да се отсича дървесната растителност в коритата на реките, като се смята, че по този начин се увеличава проводимостта на водните течения. Увеличавайки проводимостта на водното течение, ние увеличаваме скоростта на разрушителната сила. В горната част на формирането на водните течения наличието на растителност в коритата на реките изиграва своята положителна роля и трябва да се стимулира. Там трябва да се прилага биологичното укрепяване на коритата. Особено място в тази зона заема елшата *Alnus glutinosa*. Известни са водо-защитните функции, които видът изпълнява като брегоукрепител. Освен това елшата в симбиоза с бактериите, обитавщи кореновите възелчета, преобразува азота и подобрява почвата. Особено важно е в горната част на водосбора да не се складираат добитите дървени материали. Почистване на речните корита е допустимо само в долната част на водосборите и то само от паднали и изсъхнали дървета.

Влиянието на сечите в горите

Съвременният жител на планетата значително е променил условията, при които се развиват горите. Само увеличеният брой на

моторните превозни средства колко промени състава на въздуха, който зелените растения преработват. Промислената дейност непрекъснато формира киселинни валежи, които атакуват горите. От друга страна, влиянието на антропогенния фактор, който използва много активно горските екосистеми за рекреация, увеличеният интерес към билките, лова и туризма са фактори, оказващи негативно въздействие на горите. Гората е поставена под постоянен екологичен и антропогенен стрес и като бавно променяща се биологична система не е готова да понесе тези натоварвания. Това е основната причина да се нуждае от подкрепа и лесовъдска намеса. Знаем, че над 50 % от горите на България са изкуствено създадени. Като всяка изкуствено създадена биологична система, поставена в екстремна среда, тя се нуждае от непрекъснати грижи и подпомагане. Важно е да се отбележи, че продуктите от гората са възобновяеми и човекът трябва разумно да се ползва от тях. Извършването на горскостопански дейности, които ще подобрят водоохраните функции на гората, са жизнено необходими. Понякога сечите са единственият инструмент за насочване и подпомагане на горските екосистеми така, че те да изпълняват своите разнообразни функции. Сечите са инструмент за подобряване на здравословното състояние на горите, запазване за по-продължителен период от време на определени приоритети, които изискваме от тях. И не на последно място - с полагане на грижи за младите насаждения повишаваме продължителността на живота на горите. Призивите за запазване на престарелите гори са популистски, защото винаги идва момент на стареенето им - те се разпадат като екосистеми и всички полезни неща, които са давали дотогава, изчезват. По тази причина сечите не са решаваща причина за наводненията, а средство за регулиране и

опазване на водосборите. Първото, което поискаха еколозите, бе да се забрани провеждането на сечите в горите. В същото време те забравиха, че трябва да се обърне внимание на дървесната растителност в земеделските земи. Там запазването на дърветата е наложително. Премахване на растителността по мерките за подпомагане на животновъдството е недопустимо в районите с потенциални поройни водосбори и тази дейност е наложително да се провежда след процедура за екологична съвместимост.

Ролята на местното население

За да се предпази населението от повтаряне на трагедията, хората трябва да осъзнаят своята роля в запазването на местата, където живеят. Те трябва да правят две прости неща - да не изхвърлят боклуци, с които да се задръстват водните легла и намаляват възможността водата да се оттече свободно, и да полагат усилия за увеличаване на дървесното покритие и горите.

Всеки жител на общината трябва доброволно да участва в така необходимите залесявания и биологично укрепяване на земеделските земи, които ще доведат до увеличаване на капацитета на природния резервоар. Всеки собственик на земеделски имот е длъжен да извършва почвообработката така, че да се задържа повече вода в капилярите на почвата. Необходимо е кметовете да са особено внимателни при разрешаване на отсичане на дървета в земеделски земи. Държавата и местната власт трябва да проектира, изгражда и поддържа инженерните противоерозионни съоръжения.

Наложително е след приключването на спасителните работи общинското ръководство да поръча да се изготви „Технически проект за борба с ерозията в община Карлово.“

Д-р инж. Светозар МИХАЙЛОВ

Позиция на Изпълнителната агенция по горите във връзка с репортажите за незаконна сеч

Във връзка с излъчените през септември в публичното пространство репортажи за незаконна сеч в землищата на с. Писарово, община Искър, и с. Бреница, община Кнежа, Плевенска област, ИАГ предостави информация по случаите.

Показаните кадри и снимков материал са от периода 2019 - 2022 г. и сочат вече установени и санкционирани от Регионалната дирекция по горите - Ловеч, нарушения.

Горските територии в цялата област Плевен са разпръснати между земеделските земи, голяма част от които са с характеристика на гора. Излъченото видео в репортажа показва сеч именно в земеделски земи с характеристика

на гора.

За земеделски земи, въпреки че имат характеристика на гора, не може да се приложи нормативната уредба за горите, преди да бъде сменено предназначението им. В случая не са спазени разпоредбите на Закона за опазване на селскостопанското имущество, където горските служители нямат правомощия. Основният процент констатиран извършени нарушения в района на Плевенска област са именно в земеделски земи с характеристика на гора.

Разрешаването на сечи в гори в земеделски територии по реда на Закона за опазване на селскостопанското имущество позволява те

да бъдат извършвани без прилагането на лесовъдски правила при планиране и извеждане на сечите.

Точно по тази причина продължават усилията на Изпълнителната агенцията по горите за увеличаване на броя и площта на имотите, чието предназначение се променя от земеделска в горска територия по указания в Закона за горите ред. За последните две години повече от 25 общини в страната са увеличили горските си територии, като са предприели процедура за промяна на предназначението на земеделски имоти с характеристика на гора в горски територии.

Призоваваме всички собственици на земеделски земи с характе-

ристика на гора - общини, физически и юридически лица, да предприемат стъпки към такава процедура, което ще позволи устойчиво стопанисване и контролиране на териториите.

В цитираните землища, частни и общински горски имоти, където може да бъде приложен Законът за горите, има упражнен контрол по опазването на територията, като са съставени актове за установени нарушения на Закона за горите и са издадени наказателни постановления. За случай на системен нарушител с 24 акта по Закона за горите е уведомен Районния съд - Кнежа, за преценка за налагане на безвъзмезден труд.

Припомняме, че съгласно Закона за горите, ангажимент за опазването на горската територия е на собстве-

ника на имота.

В Плевенска област има 11 общини и повече от 130 населени места. Общо за този район Регионалната дирекция по горите - Ловеч, има назначени три екипа с по двама горски инспектори, които извършват обходи на горската територия по график. В тази връзка отново подчертаваме, че само в горски територии могат да бъдат провеждани лесовъдски мероприятия, които позволяват устойчиво стопанисване на гората, което включва и осъществяването на контрол.

Отдел „Информационно обслужване и връзки с обществеността“ в ИАГ

Предложения за промени в Закона за горите

Провокирани от идеите, залегнали в предложението за промени в Закона за горите на политическите партии „Продължаваме промяната“ и „Демократична България“, д-р инж. Светозар МИХАЙЛОВ и доц. д-р Янчо НАЙДЕНОВ изразяват несъгласие с редица постановки. Представяме вижданията им за структуриране на горското ведомство и управлението на горите в Р. България.

1. Считаме, че Законът за горите трябва да се отнася за всички гори, отговарящи на чл. 2 от ЗГ, независимо от начина на създаването им, законовия статут, собственост и приоритетна цел. Така всички горски територии ще се управляват от единен орган, който ще провежда политика, съобразена с различния статут на горите.

2. Всички гори се управляват от едно ведомство - самостоятелна Национална служба по горите.

3. Тази служба ще определя правилата за управление на различните видове горски територии в зависимост от техните функции. Зоната на въздействие не свързва с границата на дадена територия, тя е свързана и със съседните територии. Ще изготвя визията за развитието на българската гора, която ще реализира, като възлага, финансира и приема общински планове за интегрирано развитие на горите (ОПИРГ). Ще участва в изработването и ще съгласува закони, имащи влияние върху горските територии, ще предлага законодателни промени, като изготвя законовата рамка за отделните видове горски територии. Определя насоките на развитие, касаещи българските гори.

Структурата на Национална служба по горите включва служби, които ще упражняват и налагат държавната политика: в гори с особен законов статут - паркове и резервати; гори с приоритетно задоволяване на екологични и стопански ползи; горска инвентаризация.

Общ персонал на Националната служба - около 40-50 служители.

Второ ниво - областни горски служби с инспектори - 28 души, с персонал до 5 служители, или общо 90 служители.

Трето ниво - общински горски експерти в 265 общини - по около трима души, или приблизително 800 служители.

Общ персонал на държавна издръжка - около 1000 служители.

Предлагаме оперативното управление на държавните гори да се осъществява по Австрийски модел, регламентирано с отделен закон. Общинските гори да се управляват със структури, които се избират от самите общински ръководства в страната, отговарящи на законите в Р. България, или да бъдат предоставени за управление по договор за отглеждане, възобновяване и експлоатация на държавните горски структури при уточнени договорни условия.

4. Провеждането на националната горска политика във всички горски територии да става чрез изготвянето на „Общински план за интегрирано развитие на горите“ (ОПИРГ). Държавата чрез Националната служба по горите да финансира изготвянето на ОПИРГ за всички територии, отговарящи на чл. 2 от ЗГ, и да определи дейностите в тях. С ОПИРГ ще се устроят и горите в земеделски земи и ще се определи начинът на стопанисването им. Целта на тези планове е да изготви стратегическата рамка за развитие на горите и горските територии на базата на обстоен анализ на сегашното им състояние, действащите общи устройствени планове на общините (ОУПО), Планове за интегрирано развитие на общините (ПИРО), Националната екологична мрежа и други местни планове и програми и да се набележат конкретни действия за устойчиво развитие на местно ниво чрез прилагане на интегриран териториален подход, като се определят приоритетните области и се очертаят стратегическите цели.

Водещ принцип при изготвянето на ОПИРГ е партньорството с широк кръг заинтересовани страни - НПО, институции, физически лица, представители на бизнеса и юридически лица, имащи отношение към развитието на горите в общината. ОПИРГ синхронизира дейностите в различните горски територии - защитени гори и други

защитени територии извън горския фонд, районите с специални функции - противоерозионни, рекреационни, за задоволяване с продукти от гората, зони за краткотраен отдих, гори на религиозни организации. Ще се определят и вземат под внимание местообитанията на защитени растителни и животински видове. Ще се определят насоките за бъдещо развитие на горските територии според предназначението на горите, местоположението и границите на урбанизирани територии, земеделските земи и развитието на специфични селскостопански производства, ще се определят и предвиждат мероприятия в нарушените територии, териториите със специално и с друго или със смесено предназначение.

5. Смятаме, че в проекта на ПП „Продължаваме промяната“ са залегнали някои популистски мерки, като например „създаването на обществени консултативно-надзорни съвети“ към предлаганата от тази политическа партия Държавна агенция по горите. Не подкрепяме това предложение. Деполитизация означава не да се назначи нов политически орган - консултативен или надзорен съвет, а да се регламентира редът за назначаване и освобождаване на държавните служители. Предлагаме провеждане на открити конкурси за назначаване на служители на всички нива, изработване на правила за кариерно израстване, с акцент върху растежа на място, въвеждане на образователен трудов ценз.

6. Към предложението на ПП „Продължаваме промяната“ - „Настояваме за премахване на порочната практика „заменки на гори“, ошетили държавата с близо 1 млрд. лева“, да залегнат следните основни положения:

- при изготвяне на закона за управлението на държавните гори да се предвиди механизъм за изкупуване на гори и да се забранят замяната и продажбата на гори - собственост на държавата;

- да бъдат преразгледани всички сега действащи закони, които разрешават дейности, носещи вреди на местообитанията и месторастенията и оказващи негативно влияние върху горските екосистеми, които доведоха да загуба на хиляди дка топоволи гори.

- ЗГ да бъде признат за екологичен закон по чл. 10 от ЗООС, а на-

ционалната горска служба - като компетентен орган по същият закон.

- да се променят начините на разпределяне на досега събираните и бъдещите такси от ползвания от горите - използване на вода от ВЕЦ-ове, питейна вода, билки, лов и други. Тези такси засега се събират от МОСВ и не се инвестират в горите, които понасят екологични загуби.

7. Предложението на „Продължаваме промяната“ за управление на горите в земеделски земи по Закона за горите, със задължително подлагане на ОВОС при желание за изсячането им „наголо“ с цел почистване, считаме за нецелесъобразно. Така се въвежда бюрократична тежест чрез изискването на още един чиновнически подпис, без да бъде обезпечен с експертност и ресурс за контрол и управление на процеса.

Относно горите в земеделските земи считаме за необходимо:

- инвентаризиране на тези територии, за да се разграничат естествените гори, изкуствено създадените насаждения, самозалесили се нови гори;

- въвеждане на агролесовъдство като форма на запазване на единични дървета при изграждане на пасищни комплекси;

- да се регламентира редът за управление на самозалесили се територии и необходимостта от прехвърляне на горски площи за ниви и обратно;

- промяната на предназначението на самозалесили се ниви и всички земеделски земи, отговарящи на чл. 2 от ЗГ, да става само с декларация на собственика.

8. Предложението на „ПП“ „До 2025 г. за строга защита да бъдат определени 10% от всички горски територии, приоритетно вековните гори, горите във водоайни зони и защитени територии“ смятаме за недобре обосноваано и създаващо предпоставки за природни бедствия и природни аномалии.

Ние считаме, че преди всичко трябва да се промени начинът на обявяване и провеждане на дейности за защита на биологичен вид, местообитание и т.н. Включването на нови територии с особена защита да става с приемане на „Планове за защита“, в които да се заложат действия и мерки за подобряване на обекта на защитата, начини на финансиране, реализиране на обезщетения за наложени ограничения и други.

9. Предвидените от ПП „Продължаваме промяната“ мерки за намаляване на офроуда (бел. ред. - движение на коли по трудни терени за развличане в горите), задължителната регистрация на МПС и промените в Закона за движение по пътищата са неосъществими и неефективни.

Нашите виждания по други дейности в горите:

• Като част от националната пътна инфраструктура горските пътища трябва да се изграждат и поддържат от държавата в партньорство със собствениците. Необходимо е задължителна категоризация на горскопътната инфраструктура и определяне на начина на поддържането и финансирането й.

• Регулиране на движението по пътищата и охраната на горите е задължение на МВР.

• Борбата с горски пожари се води от поделенията на МВР и доброволни обучени и екипирани формирования.

• Превантивна противопожарна дейност трябва да се извършва от собственика на гората.

• Дисциплината на ползване, качеството на горскостопанските мероприятия, одитът на цялостната лесовъдската дейност да се извършват от държавните структури - самостоятелната национална служба на горите и нейните подразделения.

10. Предложението от ПП „мерки за ограничаване на злоупотребите и незаконните сечи чрез подвеждане под отговорност не на работници, а на управителите на дърводобивните фирми и директорите на горските стопанства“ не подкрепяме, а предлагаме в бъдещия Закон за управление на горите - собственост на държавата да се въведе принципът „Продажбата на продукти от гората да се извършват на горски тържища, снабдени с електронни кантари. Дейностите в държавните гори да се извършват от назначени квалифицирани държавни работници.“

11. Считаме, че предложението МОСВ да съгласува с Националния съвет по горите реда за ползване в горите е излишно. МОСВ ще финансира и приема наред с всички останали ОПИРГ и ще отпадне необходимостта от повторно съгласуване. По този начин ще има единна политика за управлението на дадените територии, определени с административни актове.

Октомври, 2022 г.

Четиво за политици

Няма да избегнем „Проклятието на гората“

За нас, лесовъдите, горските служители и работници и по-будните сънародници идва времето да се замислим за „Проклятието на българската гора“. Свидетели сме на невиджан професионален и морален упадък в горското и ловното стопанство. Това е резултатът на политическите промени, свързани с ликвидирани на самостоятелността на националното горско ведомство и заточението на отломките от единната горскостопанска система в тъмницата на Земеделското министерство, разбойническата приватизация и гороломният закон от 2011 г., който създаде оптимална обстановка на грабеж. Свидетели сме на безразборни и непрофесионални политически решения, политическо-криминални уволнения и назначения на всички нива на горската администрация. Знаем за съществуването на организирани престъпни групи „горски и приятели“, „горски и родата“.

Унесени в съзерцанието на това ежедневие, пазейки столовете и заплатите си, повече от десет години лека полека забравихме за гората и ставаме неволни свидетели на нейното трайно нараняване. Спомням си думите на една колежка пред паметника на Васил Попов по време на празненствата по случай Седмичата на гората: „Лесовъдите заслужават уважение, никой не трябва да си позволява да ги унижава. Това, което се случва днес, е позор за лесовъдската

колегия, и тези, които си позволяват да се гаврят с една от най-достоините професии, трябва да бъдат линчувани в името на Васил Попов, за да можем с чисти ум, сърце и ръце да положим цветя на паметника му. Ако не го направим, трябва да знаем че ни чака „Проклятието на гората“! Оказва се, че колегиата е безсилна да спре процеса на деградация и волно или неволно става свидетел и съучастник. Генералното решаване на проблемите в горското стопанство, разумното и природосъобразното стопанисване и опазване в името на цялото общество, създаването на единно, комплексно и многофункционално горско стопанство в условията на Европейската зелена сделка, новата европейска стратегия за горите и тежките климатични промени са в ръцете на политиките и държавниците.

С надежда това да стане, се сещам за „Велика харта на свободите на Английското кралство“, където можем да прочетем: „Аз, Джон Първи, наричан Безземни, с Божията милост крал на Англия, владетел на Ирландия, херцог на Нормандия и Аквитания и граф на Анжу, до своите архиепископи, епископи, абати, херцоци, графове, барони, съдии, лесничей, иконти, управители, данъчни служби, рицари, служители, до всички байлифи (бел. ред. - най-високопоставени длъжностни лица в околня), верни

люде, поздрав! Член 48. Всички лоши обичаи относно горите и дивеча, както и относно горските пазачи и лесничейте, шерифите и служителите им, речните брегове и пазачите им: да бъдат незабавно разследвани във всяко графство чрез дванадесет заклетри рицари от това графство; за четиридесет дни, след като разследването бъде проведено, първо да научим или ние, или върховният ни съдия, ако не се намираме в Англия, и да се направи така, че тези обичаи да бъдат изцяло изкоренени, така че никога да не се подновят“.

В този велик за развитието на човечеството документ отпреди повече от 800 г. кралят на Англия степенува ролята и значението на различните власти, като поставя лесничейте веднага след църквата, кралската аристокрация и съдебната власт.

С това той доказва ролята и значението на горите и дивеча и дава пример на поколенията, за да могат философите стотици години след това да дефинират постулата „Манталитетът на едно правителство и управление се оценява по отношението му към горите!“

Крал Джон I заварил кралството в разруха и безверие, поради което във Великата харта на свободите той се обръща към всички сектори на кралството и дава 40-дневен срок за незабавно разследване и ревизия на всяко графство от 12

местни заклетри рицари, като резултатите да му бъдат предоставени лично, ако отсъства от страната върховният съдия.

Така кралят е „изчистил оборите“ и наказал злоупотребилите - кой с тояги, кой с тъмница, кой с меч или бесило. И най-важната му повеля - лошите обичаи да бъдат изкоренени, така че никога повече да не се повтарят.

И аз си представям как в скоро време едни отговорни политици, съветвани от съзнателни и професионално подготвени лесовъди, ще възстановят отново най-старото на Балканите горско училище „Св. Иван Рилски“ в Боровец, ще изградят голям, удобен и съвременен Горски учебен център в широколистните гори на Източна Стара планина или Странджа. И как в него ще се обучават в шестмесечни курсове добре подготвените академично в нашия университет неопковарени магистри. Ще се обучават за професионална борба с корупцията, браконьерството и организираната престъпност в горското стопанство. Ще учат езици, ще проучват чужд опит, ще овладяват карането на ски, да стрелят с пушка, пистолет и лък, да карат високопроходими коли, трактори, скутери и джетове, да могат да плуват, да имат бойни умения и опит и знания за задържане и конфискации по силата на законите разпоредби. Това ще бъдат центрове за подготовка на заклетри

лесничей, професионално подготвени „да чистят оборите“. Тези бази, разбира се, ще се ползват целогодишно за обучение и на всички работници и служители на горското стопанство. Представям си как завършилите ще се кънат на специална церемония пред горящи огънове в името на зеленото богатство на страната ни пред портрета на Св. Иван Рилски и пред портрета на Васил Попов.

Виждам разкаяни и молещи се за пощада министри и заместник-министри на министерството, премахнали от името си „и горите“, вицепремиери, заменкаджи и схемаджи на такси „Добре дошли“ и „Спокойствие“, всякакъв вид министерски рекетъори, шефове на кабинети, директори, различни чиновници от местната държавна администрация, всеизвестни необявими богати представители на горската криминална икономика. Виждам тук и роднините на овластени от държавата горски с фирми и още много други изпълнители.

Ще дойде време „Проклятието на гората“ да застигне тези, които са се самозабравили заради алчност и личното обогатяване за сметка на българската гора.

И ще дойде време за горска политика на заклетите лесничей!

Инж. Валентин КАРАМФИЛОВ

Нови ръководители

Инж. Стоян Тошев е новият изпълнителен директор на Изпълнителната агенция по горите

На 15 август за изпълнителен директор на Изпълнителната агенция по горите е назначен инж. Стоян Тошев.

Роден е на 17.11.1983 година. Инж. Тошев е магистър по „Горско стопанство“ от Лесотехническия университет. Започва работа в сектора като горски стражар в Държавното горско стопанство – София. През 2011 г. постъпва в Регионалната дирекция по горите – София, като последователно заема различни длъжности. От 2016 г. е заместник-директор на РДГ – София, а от май 2019 г. до сега е директор.

Притежава допълнителна квалификация и специализация в областта на спътниковите технологии в инвентаризацията на горите, оценката на щети при природни бедствия, оценката на ловни трофеи и други.

Инж. Филип Ковашки, който беше изпълняващ длъжността изпълнителен директор на ИАГ досега, напуска поста по собствено желание.

Редакцията на в. „Българска гора“ пожелава успех на инж. Тошев в неговата работа за благо на българската гора и работещите в горския сектор!

Тържествено бе открита новата учебна година в Лесотехническия университет

Първият учебен ден отново събра студенти и преподаватели в Лесотехническия университет. На 26 септември в Аулата ректорът чл.-кор. проф. д-н. Иван Илиев официално откри новата учебна година в присъствието на зам.-ректора по учебната дейност проф. д-р Милко Милев, по акредитация, международна интеграция и връзки с обществеността доц. д-р Катя Тренчева, по научноизследователската дейност и академичния състав доц. д-р Нено Тричков и деканите на факултетите.

Гости на тържеството бяха инж. Стоян Тошев – изпълнителен директор, и инж. Димитър Баталов – главен секретар на Изпълнителната агенция по горите, Петко Горанов – кмет на район „Студентски“, проф. д-р Виолета Божанова – зам.-председател на Селскостопанската академия, проф. д-р Ивайло Копрев – ректор на Минно-геоложкия университет „Св. Иван Рилски“, проф. Николай Изов – ректор на Националната спортна академия, генерал-майор Тодор Дочев – началник на Военната академия „Г. С. Раковски“, акад. Ячко Иванов – БАН, проф. д-р Васил Живков – председател на УС на БКДМП, инж. Стефан Шулев – директор, и инж. Надежда Ганчева – зам.-директор на НППГС „Христо Ботев“ – Велинград, инж. Васил Василев – председател на Националното ловно-рибарско сдружение „Съюз на ловците и риболовците в България“, инж. Борислав Бечев – управител на „Сокол – БЛРС“ ЕООД към НЛРС „СЛРБ“. Присъстваха преподаватели, студенти, гости (сн. 1). Събралото се множество бе посрещнато от деви-

за на ЛТУ „С български традиции и европейски стандарти в образованието и науката.“

В академичното си слово проф. Иван Илиев се обърна към студентите с думите: „Вие сте сред елита на днешното поколение специалисти в областта на природните и инженерните науки, които е новата надежда на България за бъдещето. Знанието, което могат да ви дадат вашите преподаватели, е най-голямото богатство – използвайте го, за да преодолеяте трудностите и да изпълните мечтите си!“

Той връчи на студентката, приета с най-висок успех в специалността „Инженерен дизайн“, Амандра Караалиева символичния ключ на Университета и студентската й книжка.

Новоприетите студенти през академичната 2022 – 2023 г. са 570, от които в ОКС „бакалавър“ са 448, в ОКС „магистър“ – 122. В специалността „Горско стопанство“ ще се обучават 181 студенти, от които в ОКС „бакалавър“ – 114, в ОКС „магистър“ – 67.

Инж. Стоян Тошев честити новата учебна година на първокурсниците и каза: „Ролята на лесовъда за поддържане и опазване на

горските ресурси става все по-отговорна, затова се надявам, че вие като бъдещи специалисти няма да щадите своите усилия за овладяване на нови знания и опит в постигане на високи академични резултати.“

Поздравителни адреси бяха получени от президента Румен Радев, министър председателя на Гълъб Донеv и министъра на земеделието Явор Гечев.

ЛТУ открива новата учебна 2022 – 2023 г. със седем нови съвместни магистърски програми, разработени в рамките на проекта „Модернизация на висшето образование по устойчиво използване на природните ресурси в България“, финансиран от Оперативната програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, съфинансирана от Европейския съюз чрез европейските структурни и инвестиционни фондове. Магистърските програми обединяват ресурсите на партниращите си висши училища за подготовката на конкурентоспособни кадри с компетенции, отговарящи на новите предизвикателства пред биоикономиката и опазването на околната среда.

Женя СТОИЛОВА
Снимка Йордан ДАМЯНОВ

Проекти

Реализиран е вторият етап от проекта „Зелена класна стая“ на Витоша

През юли на територията на Природния парк „Витоша“ Пощенската банка и Mastercard® реализираха успешно втората фаза на социалноотговорната инициатива „Зелена класна стая“. Беше изградена свързваща образователна алея между иновативния амфитеатрален кът в района на Музея на мечката и м. Дендрариума. Алеята е част от съвместния проект на двете компании, който се реализира в партньорство с Дирекцията на ПП „Витоша“ и стартира през лятото на 2021 г. със създаването на креативно пространство за учене, игри и забавления на открито.

Близко 100 служители от двете компании заедно с представители на ДПП „Витоша“ участваха в довършителните дейности по проекта. Доброволците поставиха обозначителни табели по свързващата алея за ориентир на посетителите на планината, лакираха и довършиха образователни табла с информация за дървесните видове и птиците, които могат да се срещнат на Витоша, и няколко маси „витошки тип“, беседка и съществуващ мост в района. По протежението на алеята беше разположен изцяло нов кът за отдих, включващ няколко пейки, маса с вградена настолна игра и интерактивно табло с местещи се елементи за най-малките посетители на планината, които, при правилно поддръждане на изобразените животни, ще научат любопитни факти за тях. Доброволците помогнаха за лакирането и боядисването на новосъздаденото по проекта детско съоръжение с арт инсталация на гнездо, както и за освежаването на втори детски кът в района, в

който специално беше вграден и голям дървен пъзел. Участниците имаха възможност да се включат в довършването на специална планинска библиотека, която беше монтирана в креативния кът на амфитеатралната сцена. Служителите и техните деца се включиха в редица допълнителни активности – уъркшоп за направата на къщички за птици, които след това заедно монтираха

покрай алеята, обогатиха познанията си с участие в играта „Минутка за екология“ от Асоциацията за социална отговорност и развитие чрез иновации (АСОРИ), а впечатляващ момент за всички беше образователната беседа, изнесена от експертите на „Зелени Балкани“. Децата имаха възможност да видят и да се снимат с истински птици, а кулминацията от представянето беше освобож-

даването на два мишелова във витошката природа.

В зеленото приключение участваха много деца, за които беше организирана богата развлекателна програма с лесовъдски игри и разходки по алеите на Дендрариума. Накрая малки и големи участваха в музикален уъркшоп с групово свирене на барабани и специфични перкусийни инструменти.

Д-р инж. Анна Петракиева –

директор на ДПП „Витоша“, сподели: „Щастливи сме, че големи компании с активни политики за корпоративна социална отговорност като Пощенската банка и Mastercard® всяка година ни подкрепят, за да обогатим планината и да изградим креативни пространства, в които да обучаваме най-малките посетители.“

Инж. Галя ХАДЖИЕВА

Дружествен живот

Дългоочаквана среща на лесовъдите ветерани от Благоевградска област

На 9 септември в двора на Професионалната лесотехническа гимназия „Никола Вапцаров“ - Банско, след двугодишното прекъсване поради пандемията от COVID 19, бе дадено началото на традиционната среща на Дружеството на лесовъдите ветерани от региона Благоевград. Гости на Дружеството бяха ветерани от Пазарджишка област, с председател инж. Георги Петканин. Ветераните бяха посрещнати от инж. Асен Тренчев, дългогодишен преподавател в Лесотехническата гимназия.

Събранието бе открито от инж. Минко Пъдевски, председател, а залата се оказа тясна за пристигналите над 45 ветерани. Участваха председателят на СЛБ проф. Иван Палигоров и зам.-председателят инж. Севдалина Димитрова.

Инж. Тренчев сподели спомени за учениците, които са прекрочвали прага на професионалното училище, и разказа за успехите, които са постигнали за реализацията на възпитаниците. С ентузиазъм той запя „Хубава си, моя горо“ и всички колеги подеха песента със ставане на крака. Всеки от участниците в събранието получи от инж. Тренчев карта на Националния парк „Пирин“.

В словото си към ветераните проф. Палигоров направи коментар за стихийното бедствие в Карловския регион и защити позицията лесовъдите, обвинявани безпочвено за виновници за трагедията. Той пожела ветераните

Участници в срещата на лесовъдите ветерани от Благоевградския регион

по-дълго да участват в проявите на Дружеството.

След кратка почивка ветераните се отправиха към Музея на Никола Вапцаров, където бяха запознати с живота и делото на поета, като екскурзоводът обърна внимание на единствената му стихосбирка „Моторни песни“, и разгледаха къщата-музей.

Изкачването от кабинковата станция в Банско до Бъндеришка поляна разкри пред участниците в срещата разрасналия се град, а възхита предизвикаха еловите, смърчовите и беломуровите насаждения. И на 1595 м височина студът не помрачи настроението на ветераните и те огледаха пистата, носеща името на именития скиор Алберто Томба, водните съоръжения, детските кътове, стрелбището и мини голф игрището, които предлага красивата

Бъндеришка поляна. С умел разказ инж. Тренчев посочи съседните забележителности, които се виждат от тази височина.

В Банско за участниците в срещата се състоя тържествената вечер, на която проф. Иван Палигоров връчи поздравителни адреси и сувенирни часовници на лесовъдите юбилари - инж. Асен Тренчев от Банско, на 90 г., инж. Александър Палешутски, дългогодишен директор на ГС - Катунци, на 80 г., и инж. Стефан Аврамов, бивш директор на ГС - Кресна, на 70 години. Наградените благодариха на ръководството на Съюза на лесовъдите. Всички присъстващи получиха и книги за Югозападното държавно предприятие, които бяха изпратени от името на директора на Предприятието д-р инж. Дамян Дамянов.

Инж. Михаил МИХАЙЛОВ

Софийските ветерани посетиха остров Тасос

Софийското дружество на ветераните от горското стопанство и горската промишленост всяка година провежда пътуващи семинари до различни райони на страната. Целта на тези пътувания е ветераните да добиват лични впечатления за състоянието на горите и горското стопанство там. Най-често това става с участието на ръководители и специалисти от посетените горски стопанства.

В София почти всеки месец на открити събрания ветераните изслушват информации от представители на Изпълнителната агенция по горите и други институции по актуални въпроси и проблеми в отрасъла. В резултат на получените информации и водените дискусии ветераните изготвят и изпращат до съответните институции свои предложения за подобряване на работата в областта на горите.

През последните години пътуващите семинари бяха насочени към съседните на България страни. Пътуването до различни дестинации, ползването на транспорт и настаняването на ветераните са възможни благодарение на изключително доброто отношение на Управителния съвет на ЮЗДП - Благоевград. Финансовата подкрепа, предоставяна на софийските лесовъди ветерани, осигурява живота на Дружеството.

Отколедна мечта на софийските ветерани бе да се посети о. Тасос, за да се получат впечатления и информация за състоянието на горите там, развиващи се при коренно различни климатични, почвени и други условия.

Така от 16 до 18 септември бе проведен пътуващ семинар на тема „Запознаване с горите на остров Тасос“, с участието на 20 активно участващи в дейността на Дружеството ветерани. По предварителна договореност проф. Христо Цаков изнесе подробна информация по темата.

О. Тасос се намира в северната част на Егейско (Бяло) море.

Участниците в пътуващия семинар на о. Тасос

Общата площ на острова е 383 км², от които 80 % са планини, а горите се разпростират на 2 615 000 хектара. От получената информация и видяното на терена може да се направи изводът, че горската растителност на острова е в добро, на места - много добро, състояние.

В подножието на планинските склонове се срещат средиземноморски кедри, кипариси, чинари, кестени и други. Храстовата растителност е вечозелена и преобладават лаври, лавровишня и олеандри. Дървесната растителност най-широко е представена от иглолистните, с подчертано предимство на боровите култури. В тесните долини се срещат маслини, смокини и лозя. Дъбовете са със средиземноморски характер - вечозелени пърнар и космат дъб.

Обиколката ни се проведе на около 100 км по крайбрежието на острова. Никъде не забелязахме човешка дейност в гората като залесявания, разсадници и други.

Значителна част от горската растителност е била унищожена от пожари през 90-те години на ХХ в., като най-голям брой е отбелязан през 1984 г. - 83, през 2016 г. - 206 пожара. А само през периода 9 - 12 август т.г. са лумнали 16 горски пожара. И тук, както

на много места на Европейския континент, се изпълняват различни програми за изучаване на причините за възникването, предотвратяването и борбата с горските пожари.

Участниците в семинара, наред с основната тема за горите, имаха възможност да посетят старата част на гр. Кавала, където видяха забележителната с архитектурата си родна къща на Али паша от XIX в., православния храм „Св. Богородица“ и акведукта от 1552 г., чрез който градът се снабдява с вода.

При обиколката на крайбрежието на о. Тасос ветераните видяха и редица забележителности като православният манастир „Св. Архангел Михаил“, където се поклониха пред чудотворната икона на светеца.

На връщане в България, на континенталната част на Гърция, бе посетена природната забележителност пещерата „Алистрати“ - една от най-големите в Европа, и каньонът с няколко пещери.

Ветераните от Софийското дружество благодарят за подкрепата ЮЗДП - Благоевград, и неговия директор д-р инж. Дамян Дамянов и Съюза на лесовъдите в България и председателя проф. Иван Палигоров.

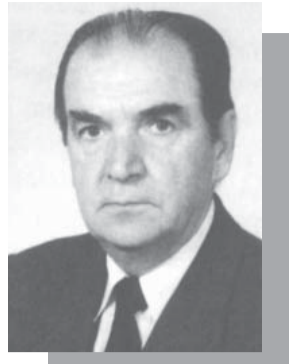
Инж. Георги ПЕТРУШЕВ

Годишници

Инж. Борис БУЗОВ на 90 години

Роден е на 05.09.1932 г. в Перник. Завършва ВЛТИ през 1956 г., специалност „Горско стопанство“.

Започва работа в ГС - Елешница. След това е инженер по залесяването в Окръжните управления по горите в Благоевград и Радомир, а от 1962 г. е директор на ГС - Рилски манастир. От 1970 г. постъпва в Министерството на горите и горската промишленост, където последователно е главен специалист и началник-отдел по залесяване и борба с ерозията. От 1992 до 1995 г. е зам.-председател на Комитета по горите.

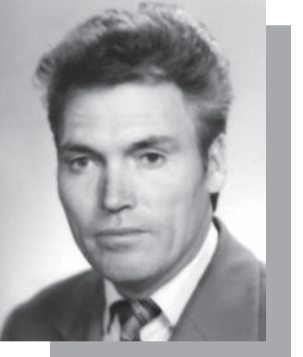

Инж. Бuzов е изтъкнат лесовъд и изявен ръководител на горското стопанство у нас. Той е уважаван специалист по семепроизводство, горски разсадници, залесяване и борба с ерозията. Има изключителен принос за създаването на семедобивните и регенеративните горски градини и запазването на горския генетичен фонд.

Инж. Георги ДРАГОВЧЕВ на 85 години

Роден е на 15.06.1937 г. в с. Баня, Благоевградска област. ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“, завършва през 1965 година.

В ГС - Елешница, работи последователно като зам.-директор и директор от 1965 до 1978 г., когато постъпва в МГПП. В периода 1986 - 1990 и 1992 - 1993 г. е на работа в СО „Дърводобив и строителство в Коми АССР“. В Централното горско ведомство, където се пенсионира, е експерт в областта на залесяването и има голям принос в опазването

от ерозия на хиляди декари горски площи.

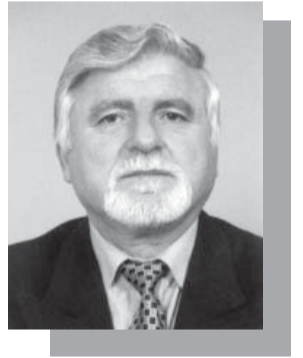
Инж. Драговчев е изявен ръководител и специалист по лесокulturната дейност. Като директор на Горско стопанство отстоява добрите традиции в създаването и отглеждането на хиляди декари горски култури.

Д-р инж. Дико ПАТРОНОВ на 80 години

Роден е на 28.09.1942 г. в Малко Търново, Бургаска област. Дипломира се през 1971 г. във ВЛТИ.

До 1975 г. работи в ГС - Малко Търново, след което е научен сътрудник и ст. научен сътрудник по горска екология в Опитната станция по дъбовите гори в Бургас. През 1982 г. защитава кандидатската дисертация.

От 1991 г. е зам.-директор, а от 1992 г. - директор на Районната дирекция по горите - Бургас. През 1997 - 2001 г. отново работи в ОСДГ и през 2002 г. е началник на РУГ -

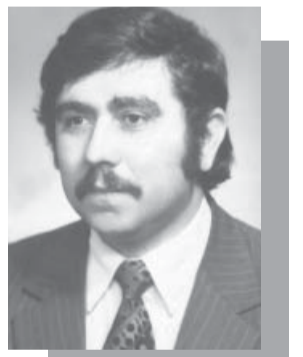
Бургас. От 2003 до 2010 г. е експерт в „Кроношпан - България“, където се пенсионира.

Д-р инж. Патронов е изтъкнат лесовъд и учен в областта на горското стопанство. Има много научни публикации. Самостоятелно или в съавторство е издал няколко книги за Странджа.

Доц. д-р Янчо НАЙДЕНОВ на 75 години

Роден е на 12.06.1947 г. в с. Катунец, Ловешка област. Завършва ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“, през 1970 година.

Работа започва като проектант в „Агрореспект“. От 1972 г. е научен сътрудник, а по-късно е ст.н.с. в Опитната станция по бързорастящи горскодървесни видове - Свищов. През 1982 г. защитава докторска дисертация по лесозащита. От 1991 до пенсионирането си през 2017 г. е директор на Лесозащитна станция - София.

Доц. д-р Найденов е утвърден специалист и учен у нас и в чужбина в областта на тополовото стопанство, лесозащитата и генетиката на дървесните видове. Автор е на множество научни трудове, свързани с оценката на интензивността на ерозията в планински водосбори, и много самостоятелни и колективни научни трудове.

Проф. д.н. Иван Ц. МАРИНОВ на 70 години

Роден е на 22.07.1952 г. в Етрополе, Софийска област. ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“, завършва през 1978 година.

Работи в Нормативно-изследователското бюро - Етрополе. От 1981 г. е редовен докторант, а от 1985 г. - научен сътрудник в Института за гората - БАН. През 1992 г. е избран за доцент, а от 2010 г. - за професор. През 2009 г. защитава дисертация и получава научната степен „доктор на селскостопанските науки“.

Проф. Маринов е изтъкнат учен с дългогодишната научна дейност главно

в областта на ерозията на почвите в горския фонд, защита от пороите и екология на горските екосистеми. Има редица научно-приложни приноси, свързани с оценката на интензивността на ерозията в планински водосбори, и много самостоятелни и колективни научни трудове.

Бележити дейци на горскостопанската наука

100 години от рождението на проф. Иван Добринов

Основоположници на горската генетика и селекция у нас са трима изследователи, почти връстници - акад. Мако Даков (роден 1920 г.), старши научен сътрудник - I ст. Димитър Велков (роден 1921 г.) и проф. Иван Добринов. Тази година се навършват 100 години от рождението на третия от тази група, който целенасочено и упорито през цялата си лесовъдска кариера изучава формовото разнообразие на горскодървесните видове.

Роден е на 02.08.1922 г. в Ловеч, недалеч от Старопланинските гори, които го запленяват за цял живот. След завършване на Държавното техническо училище "Цар Борис III" в София е приет в Агрономо-лесовъдния факултет на Софийския университет. От 1951 г. е асистент в Лесовъдния факултет на Селскостопанската академия, след това - в новосформирания Висш лесотехнически институт.

Кандидатска дисертация "Проучване върху някои екологически форми на белия бор (*Pinus silvestris* L.) защитава през 1960 година. Специализации по горска селекция са осъществени във висши лесотехнически учебни

заведения в Москва при проф. Яблоков и във Воронеж - при проф. Михаил Вересин, през 1959 г., а по горска генетика - в Хановер през 1965 година.

Избран е за доцент по генетика и селекция на дървесните видове във ВЛТИ през 1965 г. и професор по същата учебна дисциплина - през 1971 година. Изследователската дейност на проф. Добринов е предимно върху полиморфизма на дървесните видове и проблеми по стопанисване на българските гори. Бил е преподавател на хиляди студенти във ВЛТИ, подготвил е десетки дипломанти и няколко докторанти. Автор и съавтор е на над 170 научни публикации у нас и в чужбина, в т. ч. на монографиите "Повишаване на горната граница на гората" (1980), "Горски генетичен фонд в НРБ" (1982), както и на около 100 научнопопулярни статии. Националният институт за изобретения и рационализации е издал на негово име авторски свидетелства за "Ликвидамбъролистен чинар", "Змиевиден смърч сорт-популация" и "Хибридна елша".

Административните научни

длъжности, които е заемал, включват: ръководител на катедра "Общо лесовъдство" (1971 - 1976 г.), ръководител на катедра "Горска ботаника и селекция" (1976 - 1984 г.), декан на Факултета по горско стопанство и озеленяване (1974 - 1979 г.), зам.-ректор на ВЛТИ - два мандата (1968 - 1970 и 1979-1983 г.). В продължение на 14 години участва в ръководните органи на Висшата атестационна комисия при МС като председател на Специализирания научен съвет по горско стопанство и озеленяване (1978 - 1988 г.) и член на Комисията по агрономо-лесовъдни науки (1971 - 1973 и 1980 - 1984 г.).

От 1965 до 1991 г. проф. Иван Добринов е председател на

Националната комисия по горско сортово семепроизводство, която има съществен принос за обособяване на горски семепроизводствени насаждения и за създаване на горскодървесни семепроизводствени градини. Освен това е създал експериментални и производствени площи със селекционно предназначение в Учебно-опитните горски стопанства "Юндола" и "Петрохан" и в ДГС - Самоков.

Притежавайки изострена наблюдателност и добри аналитични способности, проф. Добринов, подобно на учителя си акад. Борис Стефанов, е създал оригинални афоризми за човешкото поведение.

Удостоен е със званието "Заслужил лесовъд" (1984 г.), почетното научно звание "Доктор хонорис кауза" на Лесотехническия университет, с ордените "Народна Република България", "Св. св. Кирил и Методий" и други.

Неговите колеги в Горското ведомство, в ЛТУ и Института за гората - БАН, продължават делото му.

**"Проф. Александър АЛЕКСАНДРОВ
Инж. Богдан БОГДАНОВ**

Афоризмите
на проф. Иван
Добринов

- ✿ Достойният човек искрено се възхищава от ония, които го превъзхождат.
- ✿ Старостта помни много добре своята младост, но забравя младежкото в нея.
- ✿ Карьеристът сам се препоръчва.
- ✿ И в делниците има празници.
- ✿ През живота си всеки е имал, има или ще има нужда от помощ.
- ✿ Да имаш недостатъци не е страшно, страшното е да нямаш достойнства.
- ✿ Има ситуации в живота, когато търпението става най-силното оръжие.
- ✿ Истинският приятел насърчава и критикува.
- ✿ Уважавай човека, а не поста, който заема.

Изявени лесовъди

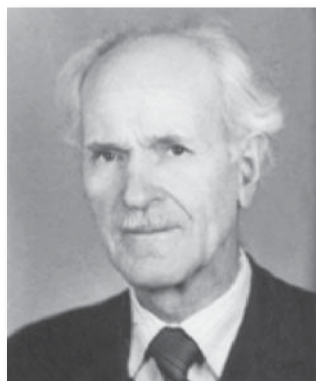
Всеотдайност към горската кауза

Инж. Атанас Ангелов Раденски е роден на 30.08.1922 г. в с. Павелско, Смолянско. Завършва лесовъдство в Агрономо-лесовъдния факултет на Софийския университет през 1948 година. Професионалният път на инж. Раденски започва през 1949 г. в Черногорското лесничество, а през следващата година младият лесовъд е преназначен за началник на горско-техническия участък - Черна, в Беглишкото лесничество. През 1952 г. става директор на Горското стопанство - Лесичово, Девинско, в което по това време се водят големи залесителни дейности и годишно се създават до 2000 дка нови гори.

Благодарение на добрата си професионална подготовка, пословичното си трудолюбие и любовта си към знанията инж. Атанас Раденски израства като много добър ръководител. Той намира

време не само за всекидневните си задължения, но и за внедряване на редица новости при подготовка (проектиране и маркиране) на лесосечния и смолодобивния фонд. Под негово ръководство се полагат основите на семействено-производството на качествени фиданки за залесяване, почвоподготовката като предпоставка за успешното начало и развитие на бъдещите гори.

През 1971 г., когато в нашата страна се създават районните инспекции по горите, инж. Раденски като един изявен лесовъд

е назначен за инспектор в Районната инспекция по горите и опазване на природната среда - Пазарджик, където всеотдайно работи до пенсионирането си през 1982 година.

Всички, които работеха с инж. Раденски, споделят за неговите подреденост, чувство за отговорност и желание да споделя своя професионален и житейски опит. През целия си съзнателен живот Атанас Раденски води подробен дневник и тези записки лягат в основата на двете му книги, които написва и издава през последните десетилетия на XX век. Първата си книга - "Защитени природни обекти

в Пазарджишко" (1988), авторът посвещава на описанието и регистрирането от него в Министерството по опазване на околната среда природни забележителности в района на Пазарджик. Втората му книга - "Българската гора", е резултат на дългогодишния му труд, посветен на великото богатство на България. Това е увлекателен разказ за времето, когато държавата е гледала майчински на българската природа и българските гори. Същевременно книгата е завършен научен труд, който разглежда гората не само като източник на дървесина, но и като специфична природна екосистема, която трябва да се пази и възстановява. В монографията ясно се откроява тезата, че в тези дейности водеща е ролята на лесовъдите.

Не по-малко интересна е и родовата хроника, озаглавена „От

Павелско до Америка: живот в спомени", издадена през 2014 г., след кончината на лесовъда (1997 г.). Книгата е написана също на базата на водения от инж. Раденски личен дневник. В нея по особен начин се преплитат фактите от родословието на автора, личният му живот и професионалната атмосфера на лесовъдските делници. Това не е учудващо, защото гората е била в сърцето на това поколение лесовъди и съдбите им приличат по всеотдайност към горската кауза.

В паметта на лесовъдската колегия от Пазарджишкия и Пловдивския район инж. Атанас Раденски остава пример на всеотдайна служба на Българската гора, ревностен неин защитник и пропагандатор и носител на нови идеи.

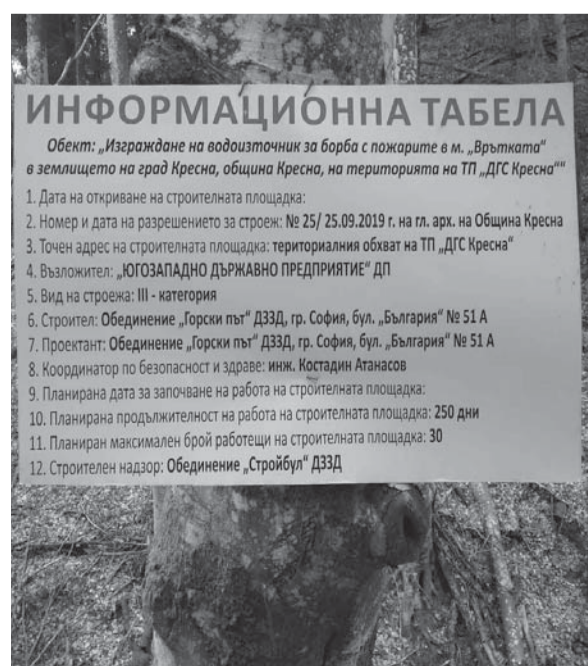
Доц. д-р Янчо НАЙДЕНОВ

ЮЗДП - Благоевград, изгражда водоеми в планината

В помощ при гасенето на горски пожари Югозападното държавно предприятие изгражда високопланински водоеми. Напълно готов е водоизточникът за борба с пожарите в м. Врътката в териториалния обхват на ДГС - Кресна. Предстои новооткритото съоръжение да получи акт 16.

Проектът е в изпълнение на Подмярка 8.3 „Предотвратяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия и катастрофични събития“ от Програмата за развитие на селските райони.

С помощта на изградените високо в планината водоеми при необходимост ще могат да се черпят определени количества вода.

Идеята за изграждането на тези източници е при възникване на пожар да бъде захранвана противопожарната техника в борбата ѝ с огъня.

Досега 4 от общо 6 предвидени водоизточника са готови.

Определените за целта места са в Кресненското дефиле. Районът представлява голям риск от пожарна опасност за горите тук и в историята им са ставали много пожари, засегнали огромни площи. Само през 2016 г. голям горски пожар е изпепелил 15 000 дка територии, които понастоящем се възстановяват с нови гори. Както знаем, и това лято не се размина без горски пожар в този район.

Ирина ЖЕРЕВА
експерт

„Връзки с обществеността“
в ЮЗДП - Благоевград

IN MEMORIAM

На 24 август почина д-р инж. Гено ПЕЕВ Карапеев.

Роден е на 04.09.1949 г. в Крумовград, Кърджалийска област. Завършва ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“, през 1978 година.

Започва работа в ГС - Селище, а след това е преместен в новосъздаденото ДЛС „Тракия“ - Пловдив. През 1981 - 1984 г. работи в Комплексната опитна станция по ловно и стопанство у нас.

„Родопи“ - Батак, директор на ДЛС „Чепино“, експерт по лова в РУГ - Пазарджик, от 2001 до 2010 г. - директор на ДЛ - Велинград, специалист в Опитната база по иглолистните гори - ИГ, а през 2013 - 2014 г. - директор на ДЛС „Алабак“ - Велинград.

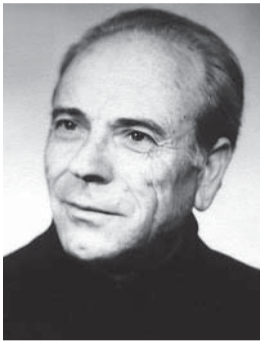
Инж. Пеев е уважаван от колегията лесовъд, допринесъл за успешно развитие на ловното стопанство у нас.

Поклон пред светлата му памет!

На 15 септември почина проф. д-р Крум Сотиров Калудин.

Роден е на 20.08.1924 г. в гр. Гоце Делчев, Благоевградска област. През 1952 г. завършва ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“.

От 1960 г. е на работа в Института за гората към БАН, където през 1966 г. е избран за доцент,

а през 1978 г. - за професор.

Проф. Калудин е изтъкнат учен в областта на специалните ползвания в горите. Известни са изследванията му върху биохимичния и микроелементния състав на горскодървесните видове. Публикувал е много научни работи и е съавтор в монографии.

Поклон пред светлата му памет!

На 19 септември почина инж. Иван Петров Радойков.

Роден е на 31.07.1933 г. в гр. Гоце Делчев, Благоевградска област. Във ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“, се дипломира през 1957 година.

Работи последователно в Горските стопанства „Беслет“ и Сатовча. От 1965 до пенсионирането си през 1994 г. е директор на ГС/

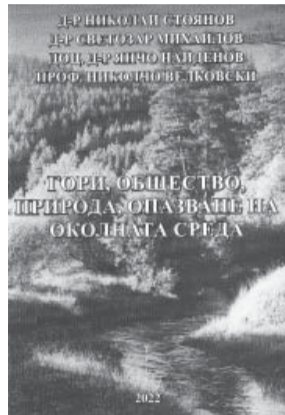

ДЛ - гр. Гоце Делчев.

Инж. Радойков се изявява като висококвалифициран лесовъд с определен принос в залесяването и правилното стопанисване на горите в Гоцеделчевския край. Негово дело са създадените десетки хиляди декари горски култури и отгледаните млади гори.

Поклон пред светлата му памет!

Нови книги

Д-р Николай Стоянов, д-р Светозар Михайлов, доц. д-р Янчо Найденов, проф. Николчо Колчовски. Гори, общество, природа, опазване на околната среда. Издателство „Инфо-Вижън“, Ловеч, 144 стр.

Авторският колектив, отговаряйки на повишения интерес на обществото към състоянието и проблемите на горите у нас, предлага на читателя популярна книга. Изданието представя

информация за историята и настоящето на горите на България, обществените изисквания и отношение към тях, предизвикателствата на климата в новия век към горските екосистеми и стопанисващите ги лесовъди, спира се на т.нар. „забравени гори“ - горите в земеделския фонд. А с участието в книгата на проф. Колчовски читателят ще добие представа за горите и горското стопанство на Република Северна Македония.

ЮРИДИЧЕСКА КОНСУЛТАЦИЯ

В кои случаи бащата-работник може да ползва платен годишен отпуск за отглеждане на дете до навършване на 8-годишна възраст и какъв е размерът на този отпуск

ОТГОВОР: За всеки баща (осиновител) на дете до 8-годишна възраст с последните промени в Кодекса на труда (КТ)/, в сила от 01.08.2022 г., се създава нов отпуск. С новия чл. 164в от КТ се регламентира ново индивидуално право на отпуск за отглеждане на дете до 8-годишна възраст от бащата (осиновителя) и му се гарантира ново право на парично обезщетение от държавното обществено осигуряване при ползване на този вид отпуск. Въвеждането на индивидуално право на бащата (осиновителя) да ползва отпуск за отглеждане на дете до 8-годишна възраст има за цел да създаде правна възможност за балансирано участие и на двамата родители при полагането на грижи за детето в семейна среда. След достигане на тази законово определена възраст от детето за бащата (осиновителя) отпада правото да ползва отпуск по чл.164в от КТ. Правото на отпуск на бащата (осиновителя) и неговото нормативното уреждане има за цел да се изгради по-пълноценна връзка между бащата и детето и активно участие във възпитанието му. Именно за това се предвижда право на този вид отпуск да има бащата (осиновителят) на дете до 8-годишна възраст. За да се улесни съвместяването на личния и професионалния живот е предвидена възможността отпускът да се ползва наведнъж или на части.

С цел да се осигури правото на парично обезщетение по време на ползването на отпуска са извършени и промени в Кодекса за социално осигуряване (КСО), в сила от 01.08.2022 година. С изменението в Закона за здравното осигуряване се урежда и здравното осигуряване на лицата, ползващи този вид отпуск, като вноската е за сметка на работодателя. Новият текст на чл. 164в от КТ урежда изрично за кого възниква правото на отпуск, вид, размер и срок на отпуска, реда за ползването му, както и зачитането му за трудов и осигурителен стаж. С чл. 164в, ал. 1 се предоставя за първи път ново индивидуално право на отпуск да има бащата (осиновителят) за отглеждане на дете до навършване на 8-годишна възраст. Размерът на отпуска е определен на 2 месеца. Тези 2 месеца са календарни. Важно е да се знае, че има въведено от закона условие в кои от случаите не се дължи целият размер от 2 месеца на отпуска. Това ограничение е въведено в ал. 2 на новия

ВЪПРОС: *В кои случаи, след като работя по трудово правоотношение, аз като баща на дете на 6-годишна възраст имам право на отпуск. Какъв е размерът на отпуска и платен ли е той?*

чл. 164в от КТ. Съгласно тази алинея на чл. 164в от КТ бащата (осиновителят) няма право на отпуск за отглеждане на дете до навършване на 8-годишна възраст в размер 2 месеца, когато е ползвал изцяло някой от видовете отпуск по чл. 163, ал. 10, чл. 164, ал. 3, чл. 164б, ал. 2 и ал. 5 или чл. 167, ал. 1 от КТ. Когато обаче бащата (осиновителят) е ползвал някой от цитираните отпуски в по-кратък размер от два месеца, той ще може да ползва отпуска по чл. 164в, ал. 1 в размер на разликата между два месеца и ползвания отпуск на посочените по-горе основания.

Ето определените от закона случаи, при които се намалява размерът на отпуск по чл. 164в от КТ:

1. Бащата/осиновителят може да ползва отпуск в пълен размер от 2 месеца, когато не е ползвал отпуск по чл. 163, ал. 10 от КТ. Това означава, че за да може да ползва отпускът по чл. 164в от КТ, се изисква бащата да не е ползвал прехвърлен със съгласието на майката след навършване на 6-месечна възраст на детето отпуск за остатък до 410 дни.
2. Новата ал. 2 на чл. 164в КТ обаче позволява, когато бащата (осиновителят) е ползвал отпуск по чл. 163, ал. 10 КТ за период, по-малък от 2 месеца, той да има право на отпуск, но в размер на разликата между два месеца и ползвания отпуск, т.е. двумесечният размер на отпуска ще се намали, ако бащата е ползвал част от прехвърления отпуск по чл. 163, ал. 10 от КТ. Това означава, че ако работник/служител е ползвал отпуск по чл. 163, ал. 10 от КТ в размер на 1 месец за остатък до 410 дни от раждането, той има право да ползва отпуск за дете, ненавършило 8 г., по чл. 164в от КТ в размер на 1 месец наведнъж или на части.
3. Същото правило важи, ако не са ползвани и отпуските по чл. 164, ал. 3 (Отпуск за отглеждане на дете до 2-годишна възраст, който е прехвърлен със съгласието на майката (осиновителката) на бащата (осиновителя), чл. 164б, ал. 2 и ал. 5 или чл. 167, ал. 1 от КТ. В чл. 164в, ал. 4 от КТ са уредени редът и начинът за

ползване на отпуска от бащата или осиновителя - той трябва предварително да уведоми работодателя поне 10 дена преди датата, от която иска да ползва отпуска. За да се уведоми работодателят, е необходимо да се попълни уведомление в свободен текст, в което да се посочи от кога и в какъв размер иска да бъде ползван отпускът. Към уведомлението следва да се приложат съответно удостоверяващи възрастта на детето документи и дали не е ползван някой от отпуските по чл. 163 и следващите от КТ, изрично упоменати в чл. 164в, ал. 2 от КТ. Точният начин и ред за ползване ще бъде разписан в текстовете и приложенията на Наредбата за работното време, почивките и отпуските. Отпускът по ал. 1 може да се ползва наведнъж или на части (чл. 164в, ал. 3 от КТ).

Съгласно чл. 164в, ал. 5 - Отпускът не се ползва при смърт на детето, лишаване на бащата (осиновителя) от родителски права или ограничаването им, даване на детето за осиновяване, прекратяване на осиновяването, както и когато детето е настанено в заведение на пълна държавна издръжка или е настанено по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето.

Текстът на ал. 6 на новия чл. 164в от КТ регламентира, че през времето на отпуск за отглеждане на дете до навършване на 8-годишна възраст на бащата/осиновителя ще се заплаща парично обезщетение, като условията за получаването му са разписани подробно в Кодекса за социално осигуряване - чл. 53д, чл. 53е и чл. 53ж. Размерът на обезщетението се определя в Закона за бюджета на Държавното обществено осигуряване за всяка календарна година. Времето на ползване на този вид отпуск се признава както за трудов, така и за осигурителен стаж (чл. 164в, ал. 6 от КТ).

В ал. 7 на чл. 164в от КТ се предвижда, че редът и начинът за ползване на отпуска ще се уреждат с наредба на Министерския съвет - Наредбата за работното време, почивките и отпуските.

Справка: чл. 163, ал. 10 от КТ; чл. 164, ал. 3 от КТ; чл. 164б, ал. 2 и ал. 5 от КТ; чл. 164в от КТ; чл. 167, ал. 1 от КТ; чл. 53г от КСО; чл. 53е от КСО и чл. 53ж от КСО.

Димитър НАЙДЕНОВ
юрисист на ФСОГСДП

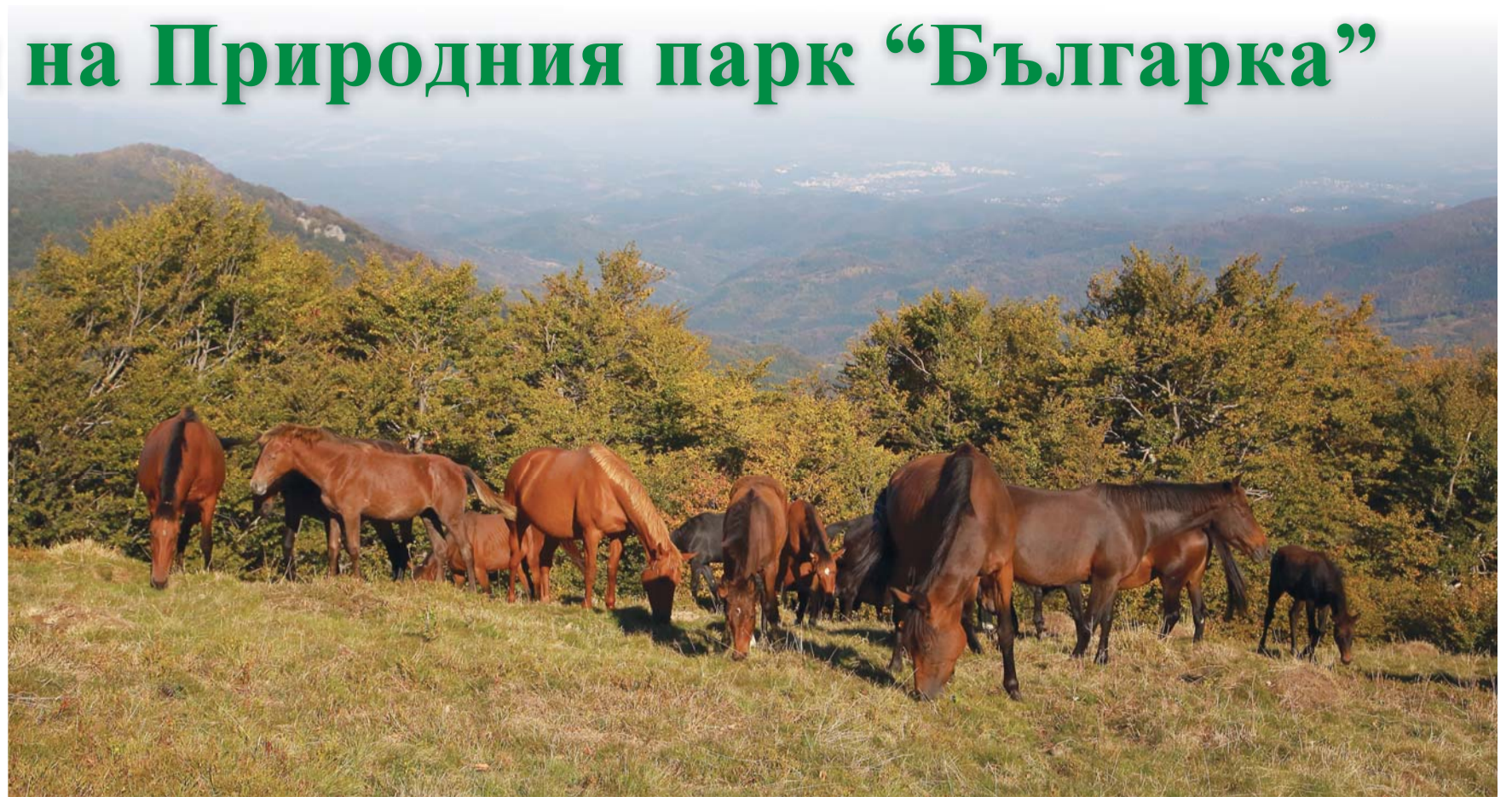

РЕДКОЛЕГИЯ НА ВЕСТНИК "БЪЛГАРСКА ГОРА"

На гости на Природния парк „Българка“

През август се навършиха 20 г. от обявяването на Природен парк „Българка“ - Габрово, за защитена територия. Обявен е със заповед № РД-775/09.08.2002 г. на министъра на околната среда и водите. Обхваща площ 21 772,163 ха в централната част на България с най-съхранените букови екосистеми и ландшафти, характерни за Централна Стара планина. Обхваща билните части и северните скатове на Шипченска и Тревненска планина в границите на общините Габрово, Трявна и Мъглиж, изворите на р. Янтра с основните ѝ горни притоци и яз. „Христо Смирненски“.

Вече 20 г. Природният парк в сърцето на Стара планина работи за запазване на естествените букови екосистеми, изворите на река Янтра и нейните притоци в горната им част, предоставя възможности за развитието на научни, образователни и рекреационни дейности, създава условия за устойчиво използване на възобновяемите природни ресурси,

при това със запазване на традиционни форми на поминък, осигурява условия за развитие на туризъм.

Дирекцията на ПП „Българка“ е поделение на Изпълнителната агенция по горите, като в нея работят експерти и специалисти - изключително малоброен екип, чиито усилия са насочени към проучване, възстановяване и опазване на биологичното разнообразие, популяризиране на културно-историческото наследство и създаване на възможности за природосъобразен туризъм.

В Природния парк може да видите архитектурни и исторически обекти, защитени местности, природни забележителности, много видове растения и животни.

Територията на парка е с богато биоразнообразие. 82 % от площта е покрита с гори, като основен дървесен вид е букът. Територията е и част от Общоевропейската екологична мрежа „Натура 2000“ по Директивата за местообитанията и Директивата за птиците.

На парковата територия са установени 54 типа местообитания. Площта на вековните гори е 37 %, като над 1/3 от тях имат характеристика на девствени гори. Ендемичният елемент на Парка се състои от 35 балкански и 8

български ендемита. С консервационна значимост - обект на българското и европейското законодателство, са 78 вида.

Установени са 16 вида безгръбначни с висок природозащитен статус. Черната мряна е вид с висока защита сред рибите. Защитени са 18 вида земноводни и влечуги. От общо 163 вида птици защитени по Закона за биологичното разнообразие са 145 вида. Установени са над 25 вида прилепи. Седем вида едри бозайници са определени за консервационно значими и приоритетни за опазване и проучване.

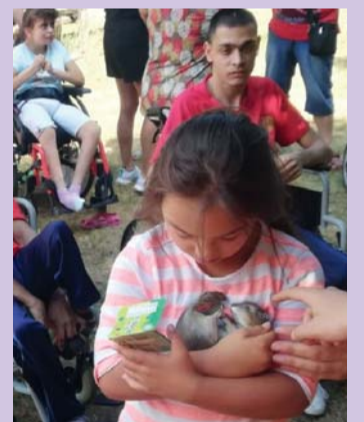
В ПП „Българка“ се намират защитените местности „Студен кладенец“, „Столища“, „Мъхченица - Йововци“, „Соколски манастир“ и природните забележителности „Мъхнатите скали“, „Виканата скала“, „Естествено тисово находище“ и вековното дърво „Големият бук“.

В границите на Парка са разположени и други два атрактивни за културния туризъм обекта - първият по рода си музей на открито в България - Архитектурно-етнографски комплекс „Етъра“, и известният възрожденски Соколски манастир, намиращи се в близост до Габрово. За посетителите

Деца на рождения ден на парка

Вълнуващо събитие ознаменува 20-годишнината на Парка. В м. Узана служителите на ДПП „Българка“ организираха празник за възпитаници на Центъра за деца и младежи с увреждания - Габрово. Сред зелената на дърветата и дъхавата морава се проведе занимания с много игри, образователни беседи и дейности по интереси. Децата задаваха въпроси и внимателно изслушаха урока за животинския свят и неговото разнообразие в защитената територия.

Любопитството на децата бе силно провокирано от потайните обитатели на Парка, като лалугерът се превърна в техен фаворит.

Дирекцията на Природния парк поддържа привлекателната туристическа пътека „По поречието на Сивяк“, която представлява атрактивен кръгов маршрут, с начална и крайна точка - АЕК „Етъра“.

На територията на ПП „Българка“ има изградени още няколко екопътеки. Две от тях заедно със създадените веломаршрути се намират в тревненската част на парка - край с. Бъзовец, а другата е в местността Узана - най-голямата билна поляна в Стара планина, където е географският център на България.

Паркът разполага с природни дадености за развитието на много видове туризъм - селски, културно-исторически и религиозен, вело-, пешеходен и конен, има отлични условия за любителите на фотолов, пара- и делтапланизма.

През цялата дължина на Парка по билните части преминава част от международния туристически маршрут „Ком - Емине“.

Една от най-разпознаваемите дейности на Дирекцията на парка е работата с деца и младежи, както и с гости и посетители на защитената територия. Провеждат се срещи и мероприятия, извънкласни форми, лекции и беседи, които запознават учас-

тниците с работата на Дирекцията, изучават се природата и нейните елементи.

Милена ИЛИЕВА

Открита чешма

По случай рождения ден на ПП „Българка“ на 18 август в м. Ябълките край с. Кръстец бе открита новоизградена чешма „Извор на Царицата“, създадена по инициатива на семейство Ангелови от Плячковци и група местни активисти. Не бе случайно избран и денят на откриването ѝ, когато се отбелязва Успението на най-големия закрилник на българския народ - Св. Йоан Рилски Чудотворец. В близост до това място се намира и параклис, носещ неговото име, който е част от културното наследство на територията на ПП „Българка“ в региона.

Тържеството по освещаване на новоизградената чешма бе уважено от официални лица, лесовъди и много гости. Поздравления до присъстващите отправиха директорът на ПП „Българка“ инж. Лиляна Райкова, директорът на СИДП - Габрово, инж. Цветелин Миланов, кметът на Община Трявна Силвия Кръстева и кметът на Плячковци Борислав

Борисов.

В словото си инж. Райкова направи кратък обзор на дейността на Дирекцията и връчи благодарствени адреси на инициаторите. Тя прие множество поздравления за оказаната помощ при изграждането на чешмата и благодарствени адреси от Съюза на военноинвалидните кооперации в България, Българския ловно-рибарски съюз и Кметство Плячковци.

Моторен трион HUSQVARNA 450-18"

АГРОЛАНД - БЪЛГАРИЯ АД
София 1700, ул. "Осми декември" №13, тел. 024 666 916
e-mail: info@agroland.eu
www.husqvarna.bg

